

Dr. Kiss Lajos András

Követelmény:

- **Gyermekfilozófia, Vallásfilozófia, Etika, Filozófia:**
A foglalkozásokon való részvétel a TVSZ szerint. Kiselőadás tartása vagy házi dolgozat írása. A megszerzett ismeretek értékelése: gyakorlati jegy. Az értékelés módszere: önálló kiselőadás, házi dolgozat készítése; a megszerzett ismeretek, kompetenciák alkalmazásának értékelése. A dolgozatok leadási határideje: november vége. Nyomtatva és elektronikusan (e-mailben) egyaránt el lehet juttatni hozzám.
- A Politológia és Filozófia című tárgynál a kollokviumi tételek azonosak a tematikában szereplő témák címeivel.
- **Multikulturalitás és az interetnikus kapcsolatok etikája:**
szóbeli referátum, önálló dolgozat készítése.

Követelmények általában:

A vizsgajeggyel záruló tárgyak esetén szóbeli vizsgával zárul a félév. A levelezős hallgatók plusz egy házi dolgozatot kötelesek készíteni, amelyet az utolsó konzultáció időpontjáig kell leadniuk. A gyakorlati jegyek esetén: egy szóbeli kiselőadás, illetve egy házi dolgozat. Aki nem tart kiselőadást, annak két dolgozatot kell leadnia. Határidő: a szemeszter utolsó hete.

Politológia

(Kurzusleírás és tematika - BKS1115)

A kurzus **első harmada** a politikai gondolkodás vázlatos történetét mutatja be az antik görög filozófiától kiindulva egészen a 20. század második feléig. Platón, Arisztotelész, Szent Ágoston, Machiavelli, Hobbes, Locke és Spinoza munkáiból vett szemelvények feldolgozásain keresztül ismerjük meg a premodern korok, illetve a korai modernitás jeles filozófusainak elképzeléseit az emberi együttélés intézményesített formáinak szükséges és lehetséges formáiról. A felvilágosodástól kezdően – egy erőteljes szelekcióra kényszerülve – a liberális, a konzervatív és a szocialista eszmei/politikai irányzatok legfontosabb tézisei kerülnek feldolgozásra. A kurzus **második harmada** az állam, a jogállam, a politikai pártok, a civilszervezetek és civilmozgalmak, a hatalommegosztás kérdéseivel foglalkozik. **Végezetül** a politikai tudás és a politikai érvelés sajátosságaival, illetve az ún. diszkurzív politológia szemléletmódjával ismerkedünk meg.

Tankönyvek és szöveggyűjtemények:

Bihari Mihály: *Politológia*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004. (A könyvnek ingyenesen letölthető változata is van)

Fischella, Domenico: *A politikatudomány alapjai*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004.

Manent, Pierre: *Politikai filozófia felnőtteknek*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

Szabó Márton: *A diszkurzív politikatudomány alapjai*. L'Harmattan Kiadó Budapest, 2003.

Kiss Lajos András: *Politika és diskurzus*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2015.

1. A görög politikai gondolkodás kezdetei. A szofisták. A phüszisz/nomosz vita. Platón ideálpolisza.

Irodalom:

Koselleck, Reinhart: Az aszimmetrikus ellenfogalmak történeti-politikai szemantikája. In: Úő. *Elmúlt jövő*. Atlantisz Kiadó Budapest, 2003. 241-298. Platón: *Állam*. Platón *Összes Művei*. II. Budapest, 1983. Az állam című V. és VI. könyve. 385-454.

2. Arisztotelész politeia fogalma. A jó és a rossz államformák megkülönböztetése. A barbár/hellén ellentét lényege.

Irodalom: Arisztotelész: *Politika I-II. Könyvek*. (Magyar Elektronikus Könyvtár). Müller, Reimar: Grundprobleme des Aristotelischen Gesellschaftsvertrag. In: Uő. *Menschenbild und Humanismus der Antike*. Reclam Verlag Leipzig, 1980. 158-188.

3. A középkori filozófia politikaértelmezése. A politika kategóriája és az állam a kései középkorban. Isten városa és az evilági állam. A pápaság és a császárság küzdelme.

Irodalom: Dumont, Louis: *Tanulmányok az individualizmusról*. Tanulmány Kiadó, Pécs, 1998. 63-77. Bibó István: A hatalmak elválasztása egykor és ma. In: Bibó István: *Válogatott tanulmányok II*. Magvető Kiadó Budapest, 1986.

4. A reneszánsz és a kései reneszánsz politikaértelmezése. Machiavelli és a francia libertinusok.

Irodalom:

Machiavelli: *A fejedelem*. Magyar Helikon, Budapest, 1964. 5-48. Spinoza, Benedictus: *Teológiai-politika tanulmány*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. Naudé Gabriel: *Considérations politiques sur les coups d'État*. Paris, 1988 (1639). (tanári előadás)

5. A modern természetjog kialakulása. John Locke és Pierre Bayle a szabadságról és a toleranciáról.

Irodalom:

Locke, John: *A vallási türelemről*. Stencil Kulturális Alapítvány, Budapest, 2003. (később kijelölt részek). Strauss, Leo: *Természetjog és történelem*. Pallas-Attraktor, Budapest, 122-181. (tanári előadás). Koselleck, Reinhart: *Kritika és válság*. Atlantisz Kiadó Budapest, 2016. 59-81. Mester Béla: *Szabadságunk születése*. Argumentum Kiadó, Budapest, 2010. 62-93. Walzer Michael: *Über Toleranz. Von der Zivilisierung der Differenz*. Rohtbuch Verlag, Hamburg, 1998. (tanári előadás)

6. Újkori szerződéselméletek. Thomas Hobbes és Rousseau.

Irodalom: Hobbes *Leviatan*: Magyar Helikon, Budapest, 1970. 145-180. Rousseau: A társadalmi szerződésről. Első és Második könyv. In: *Értekezések és filozófiai levelek*. Magyar Helikon. Budapest, 1978. 463-488. Dumont, Louis, I. m. 73-90.

7. A nemzeteszmé és a politika találkozása. A modern nacionalizmus kezdetei. Herder és Fichte. Az ellen-felvilágosodás legismertebb alakjai: Joseph de Maistre. Juan Donoso Cortés, Konsztantyin Leonytev (tanári előadás).

Irodalom:

Johann Gottfried Herder: *Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1978. 574-592. Dumont, Louis: I. m. 101-113. Herder, Johann Gottfried: *Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1978. (később kijelölt fejezetek). Anderson, Benedikt: *Elképzelt közösségek*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2006.

8. Modern politikai filozófiák: liberalizmus, szocializmus, konzervativizmus. John Stuart Mill és Karl Marx

Irodalom:

Mill, John Stuart: *A szabadságról*. Magyar Helikon, Budapest, 1980. 37-109. (az írás pdf formátumban is megtalálható, ingyenesen letölthető az internetről). Manent, Pierre: *A liberális gondolat története*. Tanulmány Kiadó, Pécs, 1994. Sruton, Roger: *A konzervativizmus jelentése*. Novissima Kiadó, Budapest, 2002. Aron, Raymond: *Tanulmány a szabadságjogokról*. Raymond Aron Társaság - Tanulmány Kiadó, Pécs, 1994.

9. A huszadik század politikai eszméi és totalitarizmus kérdései A modern állam. Az állami bürokrácia. A pártok, a civilmozgalmak és a civilszervezetek. (tanári előadás).

Irodalom:

Arendt, Hanna: *A totalitarizmus gyökerei*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1992. (Részletek). Szabó Márton: *Diszkurzív politikatudomány*. Osiris Kiadó, Budapest, 2016. 395-494. Bujalos István: *Posztmodern liberalizmus*. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2006.

10. Napjaink politikai eszméi. Alternatív politikai mozgalmak. Multikulturalizmus, és „cultural studies” A szubaltern mozgalmak. Neofeminizmus és gender-mozgalom. Újbaloldali mozgalmak a huszadik század második felében és az „Új jobboldal” megerősödése a harmadik évezred első évtizedében. A liberalizmus és az ún. „illiberalizmus” vitája. A „hegemónia-kérdés”.

Irodalom:

Taylor, Charles: Az elismerés politikája. In: Feischmitt Margit (szerk.): *Multikulturalizmus*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997. 124-152. Kymlicka, Will: Feminizmus. *Kellék*, 40. (2010), 40-110. Habermas, Jürgen: Harc az elismerésért a demokratikus jogállamban. In: *Multikulturalizmus*. I. k. 153-172. Dugin, Alexander: *A negyedik politikai eszme*. Kvintesszencia Kiadó, Debrecen, 2017. 9-85. Vidal, Jordi: *Servitude & Simulacre*. Éditions Allia, Paris, 2007. (tanári előadás)

11. Az állam és a politika és a politikai vitája az utóbbi évtizedek politikaelméletében. A barát/ellenség megkülönböztetés mint a politikai lényege. Carl Schmitt szélsőjobboldali és szélsőbaloldali követői. A „hegemóniaelmélet” lényege.

Irodalom:

Schmitt, Carl: *A politikai fogalma*. Osiris-Pallas-Attraktor, Budapest, 2002. 5-55. Kiss Lajos András: Étienne Balibar és a civilizált erőszak opciója. In: Pabis Eszter (szerk.): *Az erőszak reprezentációi*. Debreceni Egyetem Kiadó, Debrecen, 2015. 87-100.

12. A diszkurzív politológia szemléletmódja. A politika mint nyelvi konstrukció. A politikai retorika kérdései. (tanári előadás).

Irodalom:

Kiss Lajos András: *Politika és diskurzus*. Szabó Márton politikafilozófiai invenciója. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2015. Edelman, Murray: *A politika szimbolikus valósága*. L'Harmattan Kiadó, 2004. 7-38.

A 12 téma azonos egy-egy tételcímmel. A számonkérés feltételei azonosak az általános szabályban foglaltakkal.

Kiss Lajos András,

főiskolai tanár

2018. augusztus 21.